Introduktion til virksomhedens bogføring og regnskab

Kapitel 6
Fra varetransaktionernes
registreringsmetoder til det dobbelte
bogholderi i en fremstillingsvirksomhed

Hvor er vi?

Kap. 1 og 2:

Varetransaktioner beskrevet som handlingskæder og registreringer

Kap. 3 og 4:

Resultat- og likviditetsbeskrivelser for handels- og fremstillingsvirksomheder

Kap. 5, 6 og 7:

Det dobbelte bogholderi (debet og kredit)

Kap. 8:

Virksomhedens lønsomhedsmønster (resultatopgørelse)

Kap. 9:

Virksomhedens lønsomhedsmønster (balance)

Kap. 10 og 11:

Gennemgang af fuldstændig bogførings- og afslutningsproces

Kap. 12:

Perspektivering af bogholderi og regnskab

Det dobbelte bogholderi

- De grundlæggende bogføringsprincipper ligner hinanden for en handelsvirksomhed og en fremstillingsvirksomhed.
- Dette kapitel inddrager virksomhedens startperiode. Det betyder, at der skal registreres indskudskapital, der leveres primo opstartsperioden, samt foretages løbende registrering i både opstartsperioden og beskrivelsesperioden med en mellemliggende balance, der tjener som ultimobalance for opstartsperioden og primobalance for beskrivelsesperioden.

Likviditetsbeskrivelse iht. beholdningsforskydningsmodellen.

9

-50

-50

-50

-50

-30

-80

+100

10

-20

-15

				Handlir	ngskæd	e nr.		
	1	2	3	4	5	6	7	8
Indkøbsordre for materialer	-20	-30	-50	-25	-30	-25	-30	-20
Modtagelse af materialer	-20	-30	-50	-25	-30	-25	-30	-20
Betaling til leverandør	-20	-30	-50	-25	-30	-25		
Lagring af materialer	-20	-30	-50	-25	-30	-25	-30	-20
Forarbejdning og betaling af løn	-15	-20	-30	-25	-20	-25	-20	-15
Lagring af færdige varer	-35	-50	(-80)	-50	-50	-50	-50	-35
Ordreoptagelse hos kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80	+70	+50
Fakturering og levering af færdigvare til kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80	+70	+50
Indbetaling fra kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80		

Figur 6.1. En periodes handlingskæder for en lagervareproducent. Figur gur 4.2.

Periodens likviditetsbeskrivelse for varetransaktioner iht. beholdningsforskydningsmodellen									
Periodens resultat med fakturering og levering (salgsbasis) som indregningsmetode									
+ Indtægter ved salg for handlingskæderne	nr. 2-8	+ 520							
- Variable omkostninger for handlingskæderne	nr. 2-8	- 365							
= Resultat af periodens handlingskæder	nr. 2-8	+ 155							
Beholdningsforskydninger fra primo til ultimo perioden									

Eorlaget Samfundslitteratur

12

-50

11

-30

-30

	Beholdninger pr	imo	Beholdninger u		
	Handlingskæderne	Beløb	Handlingskæderne	Beløb	
Varedebitorer	nr. 1	- 50	nr. 7 og 8	- 120	- 70
Materialelager	nr. 5 og 6	- 55	nr. 11 og 12	- 80	- 25
Færdigvarelager	nr. 2, 3 og 4	- 180	nr. 9 og 10	- 115	+ 65
Varekreditorer	nr. 4, 5 og 6	+ 80	nr. 7, 8, 10 og 11	+ 100	+ 20
I alt		- 205		- 215	- 10
Periodens likviditetsv	irkning af varetransaktioner	<u> </u>			+ 145

Figur 6.2. En periodes likviditetsbeskrivelse for varetransaktioner for en lagervareproducent opgjort i henhold til beholdningsforskydningsmodellen. Figuren er en gengivelse af figur 4.5.

Løbende bogføring i virksomhedens startperiode

				Handlii	ngskæd	e nr.
	1	2	3	4	5	6
Indkøbsordre for materialer	-20	-30	-50	-25	-30	-25
Modtagelse af materialer	-20	-30	-50	-25	-30	-25
Betaling til leverandør	-20	-30	-50	-25	-30	-25
Lagring af materialer	-20	-30	-50	-25	-30	(-25)
Forarbejdning og betaling af løn	-15	-20	-30	-25	-20	-25
Lagring af færdige varer	-35	-50	-80	-50	-50	-50
Ordreoptagelse hos kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80
Fakturering og levering af færdigvare til kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80
Indbetaling fra kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80

Figur 6.1. En periodes handlingskæder for en lagervareprogur 4.2.

© Forlaget Samfundslitteratur

Fejl: 500 skal i kredit

		Virks	somheder	ns balance	ekonto so	m samlere	egister for	beholdni	nger		
		Konti	for aktive	er (Debet-	konti)			Konti	for passiv	er (Kredit	-konti)
Kont varede			or lager erialer	Konto f af færdi	or lager ge varer		r likvide Ininger	Konto for egenkapital		Konto for varekreditorer	
Øges	Mind- skes	Øges	Mind- skes	Øges	Mind- skes	Øges	Mind- skes	Mind- skes	Øges	Mind- skes	Øges
Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Beholdni	nger prim	10								7	
						500		- ~~-50~~ 0	500		
					ktions- nto			Resi	ultat- nto		
		1) 20	1) 00	4) 00			1) 20			1) 20	1) 20
1) 50			1) 20	1) 20 1) 15	1) 35		1) 15	1) 35	1) 50		
		2) 30	2) 30	2) 30			2) 30			2) 30	2) 30
				2) 20			2) 20				
		3) 50	3) 50	3) 50			3) 50			3) 50	3) 50
		4) 25		3) 30			3) 30				4) 25
		, 	4) 25	4) 25 4) 25			4) 25				,
		5) 30								ļ	5) 30
		6) 25									6) 25
Perioden	s bevæge										
50	0	180	125	215	35	0	190	35	50	100	180
Perioden	s beholdr	ningsforsl	kydninger								
50		55		180			190		15		80
Beholdni	nger ultin	no period	en								
50		55		180		310			515		80
I alt aktiv	er hhv. pa	ssiver	59	5					59	95	

Figur 6.3. Bogføring af indskudskapital samt af varetransaktioner udført i perioden før virksomhedens start i henhold til handlingskæderne i figur 6.2. Tal med) henviser til handlingskædenummer.

Regnskabsafslutning for virksomhedens startperiode

				Handlir	ngskæd	e nr.						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Indkøbsordre for materialer	-20	-30	-50	-25	-30	-25	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Modtagelse af materialer	-20	-30	-50	-25	-30	-25	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Betaling til leverandør	-20	-30	-50	-25	-30	-25			-50			-50
Lagring af materialer	-20	-30	-50	-25	-30	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Forarbejdning og betaling af løn	-15	-20	-30	-25	-20	-25	-20	-15	-30	-15		
Lagring af færdige varer	-35	-50	-80	-50	-50	-50	-50	-35	-80	-35		
Ordreoptagelse hos kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80	+70	+50	+100			
Fakturering og levering af færdigvare til kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80	+70	+50				
Indbetaling fra kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80						

Figur 6.1. En periodes handlingskæder for en lagervareproducent. Figuren er en gengivelse af figur 4.2.

			Virksomhe	er (Debet-k	(onti)		_	Konti	for nacci	ver (Kredit-k	ronti)
	to for ebitorer	Konto	for lager sterialer	Konto	for lager lige varer		or likvide dninger	Konte	o for	Konto	o for
Øges	Mindskes	Øges	Mindskes		Mindskes	-	Mindskes		Øges	Mindskes	Øges
Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
	inger primo									-	
50		55	T	180	T	310			515		80
				Produkt	ionskonto			Resulta	atkonto		
	1) 50		+	+		1) 50					
2) 70	1) 50		+	#	+	1/ 50	<del> </del>	l	2) 70	#	
2, 10					2) 50			2) 50	2, 10		
	2) 70					2) 70					
3) 100									3) 100		
	-: 400				3) 80	-: 400		3) 80			
	3) 100			4		3) 100	4	 		4	
1) 00							4) 25		4) 90	4) 25	
4) 80					4) 50		!	4) 50	4) 80		
	4) 80				7, 55	4) 80		7, 50			
	T			#			5) 30	T		5) 30	
			5) 30	5) 30			,			'	
5) 70				5) 20	=) =0		5) 20	1 _, _,	5) 70		
	5) 70				5) 50	E) 70	!	5) 50			
	5) 70		+	#		5) 70	6) 25	 	<del> </del>	6) 2E	
			6) 25	6) 25			6) 25			6) 25	
6) 80			0) 20	6) 25			6) 25		6) 80		
/				'	6) 50		'	6) 50	, <i>'</i>		
	6) 80			4		6) 80	!			ļ	
		7) 30	7) 00	7, 00							7) 30
			7) 30	7) 30 7) 20			7) 20				
7) 70				1) 20			7) 20		7) 70		
1, 10					7) 50				', ',		7) 50
		8) 20		#			†			T	8) 20
		,	8) 20	8) 20							•
2) 50				8) 15			8) 15		0) 50		
8) 50					8) 35			8) 35	8) 50		
	<del> </del>	9) 50	+	#	0) 33		+	0) 33		#	9) 50
		9) 50					9) 50			9) 50	9) 50
			9) 50	9) 50			, , ,			", "	
				9) 30			9) 30				
		10) 20									10) 20
			10) 20	10) 20			10) 15				
	<del> </del>		+	10) 15		<del> </del>	10) 15	 		<del> </del>	
	<del> </del>	11) 30	+		ļ	ļ		 		<del> </del>	11) 30
		12) 50					12) 50			12) 50	12) 50
Dorioder	ns bevægels	or i alt					12) 50			12) 50	
520	450	200	175	300	365	450	305	365	520	180	200
	ns beholdnir			300	303	450	305	305	520	100	200
70	S Delloluliii	ngsiorsky 25	aninger		65	145			155		20
	inger ultimo				60	145			155	-	
120	inger uitimo	perioden 80	15	115		455			670		100
120	11	00		115	1	400			0/0		IUU

Figur 6.4. Primo balance, bogføring af periodens varetransaktioner, opgørelse af resultat og beholdningsforskydninger for perioden samt opgørelse af beholdninger ultimo balance. Tal med) henviser til handlingskædenummer.

Fra primo balance til resultatopgørelse og ultimo balance

- Forskellen mellem periodens debiteringer og krediteringer giver beholdningsforskydningen på hver enkelt konto.
- For resultatkontoen gælder det, at denne beholdningsforskydning svarer til periodens resultat og samtidig er periodens selvfinansiering med indtjente midler.

Regnskabsaflæggelse og likviditetsbeskrivelse

i henhold til det dobbelte bogholderi

+ Indtægter ved varesalg		+ 520						
- Variable fremstillingsomkostninger for de solgte varer		- 365						
= Periodens resultat af varetransaktioner								
Periodens balancer Primo								
Aktiver:								
Varedebitorer	50	120						
Materialelager	55	80						
Færdigvarelager	180	115						
Likvide beholdninger	310	455						
Aktiver i alt	595	770						
Passiver:								
Egenkapital:								
Indskudte midler	500	500						
Indtjente midler	15	170						
Varekreditorer	80	100						
Passiver i alt	595	770						

Figur 6.5. En periodes regnskab for en lagervareproducent baseret på periodens varetransaktioner.

© Forlaget Samfundslitteratur

Regnskabsaflæggelse og likviditetsbeskrivelse i henhold til det dobbelte bogholderi

Periodens likviditetsbeskrivelse udledt af regnskabet for perio	den tht. beholdnir	ngsforskydningsr	nodellen						
Indtægter ved salg			+ 520						
- Variable fremstillingsomkostninger			- 365						
= Periodens resultat af varetransaktioner									
Periodens beholdningsforskydninger for uafsluttede varetransaktioner:									
Beholdninger:	Primo	Ultimo	Ændring						
Varedebitorer	- 50	- 120	- 70						
Materialelager	- 55	- 80	- 25						
Færdigvarelager	- 180	- 115	+ 65						
Varekreditorer	+ 80	+ 100	+ 20						
Beholdninger netto	- 205	- 215	- 10						
Periodens likviditetsvirkning af varetransaktioner			+ 145						
+ Likvide beholdninger primo perioden			+ 310						
= Likvide beholdninger ultimo perioden									

Figur 6.6. Likviditetsbeskrivelse for en periodes varetransaktioner for en lagervareproducent i henhold til beholdningsforskydningsmodellen.

Regnskabsaflæggelse og likviditetsbeskrivelse i henhold til det dobbelte bogholderi

Virksomhedens balancer primo og ultimo perioden beskrevet so	m en pengestrøm	sanalyse for pe	rioden
Balancer:	Primo	Ultimo	Pengestrøms- analysen
Pengebindinger og penge:			
Varedebitorer	50	120	+ 70
Materialelager	55	80	+ 25
Færdigvarelager	180	115	- 65
Likvide beholdninger	310	455	+ 145
Pengebindinger og penge i alt	595	770	+ 175
Finansieringskilder:			
Selvfinansiering:			
Med indskudte midler	500	500	_
Med indtjente midler	15	170	+ 155
Varekreditorer	80	100	+ 20
Finansieringskilder i alt	595	770	+ 175

Figur 6.7. En lagervareproducents likviditet og finansiering belyst ved en pengestrømsanalyse.

Typiske posteringstyper i henhold til det dobbelte bogholderi

		Vareregn	skabets s	ærlige po	steringsty	per knytte	t til produ	uktion af l	agervarer	
	Konto for lager af materialer			ktions- nto		or lager ge varer		to for midler	Resu ko	ultat- nto
	Øges	Mind- skes	Øges	Mind- skes	Øges	Mind- skes	Øges	Mind- skes	Mind- skes	Øges
	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Materialer fra lager til produktionen		A ~~≪~~	→ A							
Udbetalt produktionsløn			В €					→ B		
Færdige varer fra produktion til lager				C ~~≪~~	→ C					
Færdige varer som omkostning ved salg						D←			→D	

Figur. 6.8. Typiske eksempler på posteringer af fremstillingsomkostninger via produktionskonto til lageret af færdigvarer og derfra videre til resultatkonto.

Postering A:

Materialer tages fra lager til brug i produktion

Postering B:

Betaling af løn i produktionen

Postering C:

Når produktionen er færdig, indgår varen på færdigvarelageret

Postering D:

Varer udtages af færdigvarelageret og leveres til kunde

© Forlaget Samfundslitteratur